

SVĚT BEZ BOHA?

Pracovní skupina SVU v Novém Yorku uspořádala svůj druhý diskusní večer na téma, zaktualisované bezbožeckou kampaní komunistického režimu doma: Svět bez Boha? S hlediska uměleckého hovořil dr. Ladislav Radimský (spisovatel Petr Den) a o filosoficko-politických aspektech promluvil prof. dr. Jaroslav Stránský z Londýna. Otiskujeme několik vět z projevu, který přednesl spisovatel Petr Den:

Není výtvarné i literární umění v komunistickém Rusku a v Československu ve strašném úpadku? A zazní-li z těchto zemí struna, hodná světové pozornosti, je snad náhoda, že je to veliký Pasternakův výkřik vzkříšeného křesťanství? Neříkám, že komunista nemůže stvořit umělecké dílo, říkám jen, že velké umělecké dílo nemůže být komunistické, t. j. v podstatě bezbožecké.

Proč se věci takto mají? Protože marxistická ideologie je ideologie třídního boje, nenávisti a závisti. Každé umění hodné svého jména je však rozdavačem veliké lásky. Už proto velké umění proklíná realismus, který chce jen brát zvnějšku, místo aby dával z přebytků svého ducha. Z těchto důvodů můžeme na otázku, bude-li jednou svět bez Boha, odpovědět, že by v tom případě byl také svět bez umění. Vzpomeňme si, kolik se komunismus napovídal o tom, že právě a nové umění vzejde, jakmile bude nastolena vláda komunismu. Komunismus

byl nastolen, kde však je ono umění? Četl jsem v komunistických novinách, že v roce 1957 nejčastěji hranou operou na Národním divadle byla po "Prodané nevěstě" — "Traviata"! Nu, bylo-li k tomuto novému umění zapotřebí kruté komunistické revoluce, pak žijeme ve světě vtipů skutečně surových! Analýza podstaty umění mi však říká něco jiného: nebylo žádné opravdové revoluce, protože revoluce má nastolit novou kulturu, a nastolila-li ji, jde jen o pokračování minulého úpadku. V tom je naše velká naděje: pokud se komunisté nezmocní umění a nevytvoří umění svoje, to jest pokud se nezmocní samotného jsoučna člověka, které umění vytváří, dotud jejich panství nad člověkem bude jen povrchní a proto přechodné. Až přijde doba, kdy proti takovému panství vzplane revoluce, bude to revoluce nikoliv stádního ekonomického živočicha, ale revoluce člověka, bojujícího ve jménu ducha a pravdy.

NOVÉ VEDENÍ SVU

V květnovém čísle jsme stručně referovali o průběhu Valného shromáždění SVU. Nemohli jsme uvést jména všech členů Výboru a Oblastních jednatelů, dokud nepotvrdili gen. tajemníkovi, že volbu přijali. Nyní se tato dosti zdouhavá procedura, telefonní i poštovní, skončila. Vedení SVU na nejbližší dva roky tedy vypadá takto:

PŘEDSEDNICTVO:

Předseda: Prof. Václav Hlavatý; místopředsedové: Rafael Kubelík, prof. Vratislav Bušek, prof. ThDr. Felix Mikula. Generální tajemník dr. Jaroslav Němec, pokladník Oldřich Černý a tiskový referent Ivan Herben.

VÝBOR:

Prof. Štěpán Benda, prof. Ladislav Dolanský, prof. Josef Hajda, dr. Marie Heinzová, Aurelia Jeníková, prof. Josef Korbel, prof. Ot. Machotka, prof. Victor Mamatey, dr. Alexander Mittelman, Jarmila Novotná, prof. Svatava P. Jakobsonová, dr. Jaroslav G. Polach, dr. Ladislav Radimský (Petr Den), prof. Frant. Schwarzenberg, dr. Jiří Škvor (Pavel Javor), inž. Karel J. Staller, prof. Rudolf Šturm, prof. Edvard Tábořský, dr. Jaroslav Trnka a prof. René Wellek.

OBLASTNÍ JEDNATELÉ:

Prof. Vojtěch Andic pro Pittsburgh, prof. Josef Čada pro Chicago, dr. Mario Hikl pro Toronto, dr. Zdeněk Petrla pro Montreal, Milan Vojtek pro New York, prof. Jan Zach pro Oregon, prof. dr. Želivan pro Itálii.

Do smírčí a rozhodčí komise byli zvoleni prof. Václav Beneš jako předseda a dr. Charles Sokol Bednár jako místopředseda.

Revizory účtů jsou dr. Mojmir Bednařík a dr. Miloslav Kerner, jejich náhradníky dr. Jáša A. Drábek a red. Václav Hyvnar.

Zatím co je v tisku toto červnové číslo "Zpráv SVU", probíhá z podnětu Předsednictva hlasování per rollam o doplnění Výboru za ty členy, kteří volbu nemohli přijmout a volba některých dalších funkcionářů. Výsledek této volby přinese me v zářijovém čísle; v červenci a v srpnu "Zprávy SVU" nevyjdou. Na schůzi Předsednictva, která se konala po skončení Valného shromáždění, byla zvolena Programová komise. Jejími členy jsou: prof. Hlavatý, dr. Jar. Němec, prof. Bušek, prof. Šturm a Ivan Herben. Ostatní komise budou postupně zvoleny hlasováním Výboru per rollam.

NÁŠ KULTURNÍ PŘÍNOS

RAFAEL KUBELÍK byl vyznamenán La Scalla operou v Miláně tím, že byl pozván jako hostující dirigent, aby k padesátému výročí smrti skladatele Hectora Berliozte nastudoval jeho operu "Trojani", a to v původní verzi, která se ještě nikdy nehrála. Opera "Trojani" totiž v původní verzi trvá 6 a půl hodiny. Zatím se hrála — a nastudoval ji i Kubelík pro Covent Garden Opera — ve zkráceném znění.

EGON HOSTOVSKÝ podepsal další vydavatelské smlouvy na překlada-

SVĚTLO VE TMĚ

Poznání, oč v nynějším mezinárodním konfliktu a v nynější světové krizi běží, je záměrně zastíráno sovětským pokusem, aby se zdálo, že běží o soutěž veřejného vlastnictví se soukromým, tedy o zájmový spor. Bezbožecké tažení je důkaz, že jde a útok proti čemusi, v čem tkví nejhlubší kořeny kulturní svébytnosti a svobody každého národa a na čem je založena sama možnost dohody a součinnosti mezinárodní. Původci a vůdci tohoto bezbožeckého tažení se přepočítávají ve své doměnce, že lze lidské duše těsnat a uskladňovat jako nakládané okurky, a přesvědčí se, že se nakonec lidé i národy sjednotí právě v odporu proti takovému sjednocování. Lidské hlavy se nepřipraví do kvasu stejnou šlapací metodou jako zelené hlávky . . .

Kdo zná nejlepší ruskou literaturu, tomu je odkřesťené Rusko nepředstavitelné a nemožné. Takového Ruska nebude, neboť Rusko socialistické se vrátí k vládě lidu a k víře lidu. Není-li toto pravda, pak jsou romány Dostojevského a Tolstého pouhé žvanění a sebrané spisy Klementa Gottwalda jsou literatura. Pasternak neprotestuje svým

akacířovaným dílem proti žádnému politickému ani socialistickému směru, ale proti neruskému ateismu. Ať nikdo nevěří, že s Čechy a Slováký je to jiné než s Rusy. Co dva tisíce let hodlalo, to nezvrtne epizoda jedné vlády zbraněmi dosazené a zbraněmi udržované. Za katolictví, za reformace i protireformace, za liberalismu i socialismu nikdy nehaslo v národě vědomí, že náleží ke kulturní jednotě, která věří ve společného Stvořitele, Oduševňovatele a Vykupitele. Legendární hošík, jenž do svého písečného důlku přeléval oceán, nedělal nic pošetilejšího, než režim, který chce umělými formulkami nahradit odvěký poklad lidských a lidových zkušeností a nadějí, odvěký zdroj náboženských a mravních útěch, povzbuzení a posil. Praktický důsledek bezbožeckého tažení, nezávisle na počtu jeho obětí, je tichá jistota, že je to poslední tažení režimu, který se jím odhaluje, u-svědčuje a jednou zlikviduje.

Světlo ve tmě svítí a rozptýlí ji dříve, než ona je pohltí.

Prof. dr. Jar. Stránský.
(Výňatek z přednášky: "Svět bez Boha?")

dy svých románů. Nakladatelství Doubleday, jak jsme už referovali, vydá nový Hostovského román "Všeobecné spiknutí". Ihned poté vydá v jednom svazku dvě starší práce tohoto našeho nejsvětovějšího spisovatele, a to: "Černá tlupa" a "Cizinec hledá byt". Ačkoli tento druhý román dějstvuej v USA, vy-

šel jen česky a v řadě jiných jazyků; v Americe vyjde po prvé. Kromě toho podepsal Hostovský smlouvu na portugalské vydání svého předválečného románu "Dům bez pána".

PAVEL JAVOR vydal v nakladatelství Universum Press v Novém Yor-

ku výbor ze své exilové poesie pod názvem "Kouř z Ithaky." Sbirka je rozdělena do tří částí: "Preludium", "Kouř z Ithaky" a "Náš čas". Půvabnou obálku ke knížce nakreslila básníkova manželka Anna Škvorová. Petr Den, který napsal k veršům úvodní slovo zdůrazňuje, že Pavel Javor touto novou sbírkou "stojí na přelomu své tvorby." Cena knížky je 1.50 dolarů.

IVO DUCHÁČEK vydal v Novém Yorku učebnici politických věd, o níž jsme již jednou referovali. Je to kniha o 600 stranách, nazvaná "Spory a spolupráce mezi národy." Dr. Ducháček je profesorem politických věd na City College of New York.

RUDOLF ŠTURM, profesor moderních jazyků a literatur na Skidmore College v Saratoga Springs, byl zvolen předsedou odbočky sdružení amerických profesorů pro tuto oblast.

VLADIMÍR KRAJINA, profesor botaniky a ekologie na universitě ve Vancouceru, B.C., byl zvolen presidentem Asociace mezinárodních studentských domovů. Současně byl pozván do Saskatoonu, aby na universitě provincie Saskatchewan byl zkušebním komisařem pro prvního doktora této university z oboru rostlinné ekologie. Koncem srpna a počátkem září bude dr. Krajina přednášet na sjezdu všech amerických biologických společností ve Stillwater, Okla. na téma: ekologie lišejníkůvých a mechových porostů. Odtud letí dr. Krajina do Seattle, Wash., kde bude přednášet na mezinárodním sjezdu lesníků o vý-

sledcích loňského světového sjezdu botaniků v Montrealu, kde byl dr. Krajina hlavním referentem.

KAREL HUSA, profesor komposice a dirigování na Cornell University, zaznamenal několik dalších úspěchů: Jeho "Divertimento pro žestě a bicí nástroje" bylo provedeno na koncerte v New Orleáns a den po té bylo vysíláno na televizi. V téže době hamburské radio hrálo jeho "Vzpomínky na Slovensko." Podle zprávy "Ithaca Journal" byla v Kolíně nad Rýnem provedena na světovém festivalu moderní hudby další Husova skladba: "Poem" pro violu a komorní orchestr. Stalo se tak z podnětu Mezinárodní společnosti pro soudobou hudbu. Husovo "Divertimento pro žestě a bicí nástroje" vyjde tiskem ve francouzském nakladatelství Alphonse Leduc.

J. A. HOLMAN měl již v řadě evropských měst premiéru nového filmu, který režíroval a jemuž dal název "Obrázková kniha boží". Je to film ze života zvířat v Alpách a byl zakoupen americkou společností United Artists. Zvláštností je, že materiál k tomuto filmu byl před léty natočen více méně amatérsky (18 kilometrů filmů) a Josef A. Holman z tohoto daného materiálu sestavil poetický i zajímavý film.

JURAJ SLÁVIK napsal k letošnímu 7. březnu půvabnou a zasvěcenou přednášku na téma "Masaryk a Slovensko". Účastníci washingtonských oslav Masarykových narozenin slyšeli její část ve Slávikově briliantním přednesu. Nyní vyšla tato přednáška tiskem, a to péčí

Čs. národní rady americké s předmluvou zesnulého předsedy Václava Hovorky, který také dal podnět k jejímu vydání.

FRANTIŠEK SCHWARZENBERG, profesor politických věd na Loyola University v Chicagu, dostal studijní stipendium z Reim Foundation na cestu do Evropy. Dr. Schwarzenberg bude přes letní prázdniny studovat v Římě, v Rakousku, v Bruselu, Paříži a v Londýně.

LUĐVÍK NĚMEC, katolický kněz a spisovatel, byl pozván do Cincinnati, Ohio, aby tam ve Společnosti pro studium středověku přednášel o Pražském Jezulátku. Kromě toho přednášel v Cincinnati v místním kněžském semináři. "The Register" otiskl velmi příznivou recenzi o knize dr. Ludvíka Němce o Pražském Jezulátku, nazvanou "Velký a malý pražský král".

RADOMÍR LUŽA, doktor práv z Masarykovy university a doktor historie z New York University, dostal na dva roky studijní stipendium z Annebergovy nadace s úvazkem studovat v Evropě československo-německé vztahy mezi roky 1918 až 1958. Dr. Luža bude studovat a sbírat dokumentační materiál zejména v Západním Německu, v Rakousku, v Anglii a ve Francii. Doktorská práce dr. Luži o odsunu Sudetských Němců je připravena do tisku a vyjde v dohledné době.

ZDENĚK KUČERA, lektor rozhlasové a televizní žurnalistiky na universitě v Gainesville, Fla., dokončil doktorskou práci o televizních možnostech na Novém Zélandě, kde po

PROTI ČEMU BOJOVAT

"Exil zestárnul, zakotvil v novém prostředí, obrostl rodinami a zámožností, novými závazky a ohledy. Ale jeho odpovědnost se nezmenšila. Je spíše větší než kdykoliv dříve."

Tribuna, číslo 1. 1960.

*

"Masarykovo: 'Nebát se a nekrást!' nevztahuje se pouze na neprávem přivlastněné jablko ze sousedova sadu, ale především na ten čas, který nám dobrotivý Pán Bůh na tomto světě vyměřil. Lenošit znamená krást Pánu Bohu čas."

Oběžník Čs. Obce legionářské.

*

"Emigrace trvá příliš dlouho a příliš hněte lidi. Emigrace, nepodniknuté za určitým cílem, ale vnučené lidem tím, že zvítězila protivná strana, přestanou se vyvíjet a odvádějí lidi od činnosti skutečné k činnosti přizračné. Všechny emigrace, odříznuté od živého prostředí, k němuž náležely, zavírají oči, aby neviděly trpké pravdy a živívali se do svých fantasií, do vzpomínek a neuskutečnitelných nadějí . . . Usadit se v Americe — to je nejhorší. To je konec, neboť Amerika je "země zapomenutí na vlast." Amerika je nová otcina — a lidé, kteří se tu usadí, brzy desertují z řad emigrace."

Alexander I. Herzen roku 1862!

léta žil jako exulant. Od podzimu bude profesorem rozhlasové a televizní žurnalistiky na universitě v Lansing, Mich. V Gainesville pracuje Zd. Kučera v televizní stanici, kde vede kursy francouzštiny a obchodních věd.

ZÁZNAMY

“Zprávy SVU” vycházejí desetkrát do roka. To znamená, že v době letních prázdnin, v červenci a v srpnu nevyjdou. Příští číslo bude expedováno v září.

Oprava: V květnovém čísle jsme referovali o MUDr. Zdeňku Hrubanovi z Chicaga, kterému se podařilo objevit dva nové léky proti šíření a růstu rakovinných nádorů. Omylem bylo vysazeno, že se jmenuje Hurban místo Zdeněk Hurban.

Všechny členy upozorňujeme, že “Zprávy SVU” vydáváme bez jakékoli podpory z vlastních prostředků (členských příspěvků a darů) a že musíme každý měsíc platit účty v tiskárně. Řádně platící členové dostávají “Zprávy SVU” desetkrát do roka zdarma. Kdo nezaplatí členské příspěvky na rok 1960 do 1. září tohoto roku, bude vyškrtnut z adresáře “Zpráv SVU”.

Doktorské práce na čs. témata. Předsednictvu SVU a ředitelství univerzitní knihovny v Bloomingtonu, které se uvolilo budovat v součinnosti s SVU “Archiv čs. emigrace”, schválily návrh tiskového referenta, aby v “Archivu čs. emigrace” byly uloženy také doktorské práce na československá témata. Žádáme proto všechny členy, zda by mohli darovat SVU jednu kopii své práce, pokud má vztah k Československu. V naléhavých případech je možné, že dárci budou zaplacení technické výlohy s rozmnožováním.

Pracovní skupina v New Yorku na své schůzi dne 20. května vzala na

vědomost obsah velmi srdečného dopisu od Rudolfa Firkušného, který se omlouvává, že nemůže přijmout funkci předsedy této skupiny, protože většinu roku je mimo Nový York. Na návrh z pléna byl zvolen předsedou dosavadní úřadující místopředseda dr. Hanuš Lexa. Jednatelům je Milan Vojtek, 206 East 80th St. New York 21, N. Y.

●
Václav (James) Hovorka, předseda Čs. Národní rady americké, zemřel po dvou operacích dne 4. června v St. Petersburg, Fla. Krajanský život ztratil dalšího osvědčeného a zasloužilého pracovníka. Václav Hovorka se účastnil odbojové práce za obou válek a stál u kolébky ČsNRA roku 1918. Jejím předsedou byl prvně zvolen před dvěma roky, po druhé letos v únoru na sjezdu ve Washingtoně. Po několik let byl V. Hovorka také spolujednatel New Yorkských Listů a slovenského Newyorského Denníku.

Na studijních cestách v Evropě je řada členů SVU. Pokud je redakci známo, odjeli už do Evropy nebo v těchto dnech odjedou: prof. Jiří Gibián, prof. Victor Mamatey, prof. Jindřich Kučera, prof. Jan Tríska, prof. Svatava P. Jakobsonová, spisovatelka Milada Součková, dr. Radimír Luža a prof. František Schwarzenberg. Troufáme si tvrdit, že to není náhoda, když tolik čs. vědců dostává z amerických nadací studijní stipendia v jednom roce.

Janáčkova “Kát'a Kabanová” bude po prvé provedena na americké půdě při letním hudebním festivalu státu Nový York v divadle pod ši-

TRADICE ČS. UNIVERSIT A STUDENTSTVA

Washingtonská Pracovní skupina ukončila jarní cyklus svých přednášek na téma "Idea čs. státu v letech 1938—1948" přednáškou prof. dr. Vratislava Buška o duchovních tradicích českého vysokého učení a jeho studentů. Před přednáškou se konala společná večeře, při níž gen. Eret podal zprávu o české doplňovací škole.

Nemělo by smyslu referovat podrobně o neobyčejně obsažné a historicky dokumentované přednášce—vyjde tiskem. Prof. Bušek sledoval duchovní tradice Karlovy university a jejího studentstva od dob švédského vpádu do Prahy přes rok 1848, dále k akci 17. listopadu 1939 a přes únorový převrat 1948 až po slavné studentské Majales v Praze 1956. Ducha těchto událostí vystihl předsedající dr. Jaroslav A. Drábek, mladší, když řekl, že dějiny národa nevytvářejí pouze síly politické, hospodářské, sociální, kulturní a vojenské, nýbrž síly mravní, které jsou v osudech národa nejdůležitější. Avšak jejich plné odhalení a ocenění je nejnesnadnější. Tyto nehmatatelné síly mravní se pro-

jevily mezi universitními studenty za obou národních tragedií, a J. Drábek správně ukázal na to, že nedávné události na Koreji a v Turecku znovu potvrdily vliv universitních studentů na národní dění.

Po přednášce prof. Buška byla živá diskuse, které se účastnil zejména dr. L. Feierabend, který odhalil řadu neznámých faktů z jednání proktorátní vlády s nacistickými úřady ve dnech 17. listopadu 1939. Dále hovořili Václav Majer, Zd. Kučera, Emil Ransdorf a Ivan Herben, který podal svědectví o tom, jak se statečně chovali naši studenti v koncentračním táboře Sachsenhausen.

Na podzim se bude v cyklu těchto přednášek pokračovat.

rým nebem v Bear Mountain. Opera se bude hrát dva večery v červenci a nastudoval ji Laszlo Halasz, který byl před válkou u německého divadla v Praze.

Na Lewisonově stadionu v Novém Yorku v serií koncertů pod širým nebem bude hrát jako solista Rudolf Firkušný, který na krátkou dobu přiletí z Evropy. (Je pozván také do Hollywood Bowl.) V rámci Beethovenova festivalu bude slovenský tenorista Rudolf Petrák zpívat tenorové solo v Deváté symfonii.

Výstava výtvarníků-exulantů v Montclair, N. J. o které jsme již referovali, byla přenesena do Bostonu, Mass. Z čs. exulantů vystavují malíři: Jan De Ruth, Hana Hladíková, Irena Frintová. Mojmír Frinta a sochařka Hana Geberová.

O záchranu starých tisků a kulturních dokumentů stará se také Jednota čs. protestantů v USA a v Kanadě. Na posledním sjezdu v Chicagu bylo usneseno vyzvat veřejnost, aby staré památky, vzácné tisky a kulturní dokumenty, byly darovány této Jednotě. Budou ulo-

ženy v Museu Husova domu v Novém Yorku. Věříme, že časem dojde k sjednocení všech těchto sbírek a archiválií.

Dar: Výkonný výbor čs. sociální demokracie v exilu daroval "Archivu čs. emigrace" v Bloomingtonu publikaci "Osmdesát let Československé sociální demokracie." Dárci tak dali dobrý příklad jiným organizacím, aby také ony darovaly své publikace tomuto archivu, buď přímo nebo prostřednictvím SVU.

Library of Congress zakoupila od francouzské Národní knihovny jednu ze tří známých kopií původní mapy Marylandu a Virginie, kterou roku 1673 nakreslil český exulant Augustin Heřman, zakladatel panství "Malé Čechy" v Marylandu a před tím první volený starosta New Amsterdamu (nyní New York.) Druhá kopie této mapy je v knihovně Brown University v Providenci a originál je v Londýně v Národní knihovně.

"Ideal čs. státu v letech 1938-1948" bylo téma přednášek washingtonské skupiny SVU. Všechny projevy byly dodány písemně a kromě toho i s diskusí zachyceny na zvukový pás. Pracovní skupina ve washingtonu se rozhodla vydat je jako cený dokumentační materiál k nejnovějším dějinám ČSR tiskem a ustavila proto tuto redakční komisi: Dr. Jaroslav G. Polach, dr. La-

dislav Feierabend a dr. Theodor Procházka.

PLACENÉ OZNÁMENÍ:

ČO JEST Č. S. A.?

Bude pravděpodobně málo našich krajanů, kteří by neznali odpověď na tuto otázku.

Č. S. A. jest zkratka pro Československé Spolky v Americe, 106 let starou bratrskou a sesterskou podpůrnou jednotu, která poskytuje svým členům životní, nemocenské a nemocniční pojištění a další ochrany tak výhodně, že přes 50,000 našich krajanů jsou jejími spokojenými členy.

Č. S. A. se však též velmi činně podílí na krajanském životě v Americe. Štědře podporuje české školy, český tisk, vzorný domov pro staré krajany v Chicagu, organizuje krajanskou mládež ve skupiny zvané Chi Sigma Alpha, organizuje uváděcí čtyry, pěvecké sbory a ochotnické divadelní skupiny.

Muži jako Karel Jonáš, místopředseda státu Wisconsin, starosta Chicaga Anton Čermák, antropolog světového jména Aleš Hrdlička a oba první presidenti svobodného a demokratického Československa, T. G. Masaryk a Edvard Beneš, byli členy Č. S. A.

Staňte se i Vy členem!

ČSA, 2138 So. 61st Court, Cicero, 50, Ill.

News of CSASA, Proprietor and Publisher: Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America. Editor Ivan Herben, 41-98 Forley Street, Elmhurst 73, N. Y.. Printed by: "Slovenský Sokol" 283 Oak Street, Perth Amboy, New Jersey.